

IOANNIS ARGENTERII

DE VRINIS LIBER.

119

De utilitate huius operis. Caput Primum.

R A C T A T I O N E M de Vrinis utilissimam esse in dignoscendis corporis malis, non solum Medici agnoscunt, sed etiam alij omnes dignotio- nēm quæ ab ipsis sumitur talem sibi esse persuaserunt; vt nullam aliam in- putent veriorem aut communiorem. Credunt ij ex vrina non solum in- ternos, verum etiam externos affectus omnes deriuari posse quod quam falsum sit postea ostendemus magnum tamen illius esse vsum nemo ne- gare potest. Quo quidem moti omnes Medici antiqui & recentiores ali- quid de vrinis scripsierunt. Nam Hippocrates contempta prorsus tracta- tionē de pulsibus, de vrinis multa sparsim scripsit, idem fecit Galenus; sed neuter eorum tentauit rem hanc methodo explicare: id quod postea Auicenna & Actuarius, & hic inter omnes maximè, conati sunt facere. Verum Auicenna, vt alia omnia, sic & illa quæ ad vri- nas pertinent non vt auctor, sed vt Galeni interpres, collectis ex eo scriptore plurimis locis, nobis tra- didit: Actuarius vero, dum fabulosa multa scribit; & Oratorum more extollit suum opus, & hanc materiam vt utilem & magni vslus, minus probabilem reddi. Post hos multi alij Medici ex nostris Latinis eandem rem sunt aggressi: sed cum antiquiores alios ita sequuntur vt nullius rei auctores es- fe velint, ideo vera principia ab illis sumi nequeunt; vnum tamen excipio Montanum Veronensem nosatra hac ætate celeberrimum, qui (vt in alijs solet) iti in libello quem de Vrinis scripsit, de suo multa affert. Sed ille dum nititur materiam hanc aliter explicare quam alij, & in eo sibi placere, prin- cipia quedam ponit, quæ à veritate sunt aliena. Ego vero aliorum labore adiutus, eandem rem tra- Etare aggredior, & peracto hoc opere quilibet Medicus doctus & bonus agnosceret quantum orna- menti meo labore ei attulerim. Ac vt disputatio nostra methodo constet, primum docebimus quid fit Vrina, ex qua via gignatur, in quo loco, ex qua concoctione fiat, quæ sint partes ad illius genera- tionem, collectionem, & emissionem natæ, & destinatæ; quem denique vsum habeant, & qualem na- turam: Secundò loco, vrinæ differentias omnes: Tertiò, causas omnium differentiarum explanabi- mus: Quartò, quid possit ipsa vrina, & singulæ ipsius differentiæ ostendere, trademus. Postremo, quid obseruare oporteat medicum vt recte de vrinis iudicet. His ita explicatis, putabo me meo officio functum. Porro vt de generatione primum agamus, videndum quid de ea scriberint auctores.

D

De Generatione Vrinæ. Cap. II.

M N E S auctores vno consensu fatentur vrinam esse excrementum: id quod manifestè appareat, nam quotidie à nostro corpore tanquam res inutilis excrenitur: ideo excremen- tum dicitur. De natura & ortu huius excrementi, nullus post Galenum recte scripsit. Nam Actuarius ponit vnam fieri coctionem in ventriculo: alteram in hepate: tertiam in vena caua: quartam in habitu corporis: vrinam autem esse excrementum huius co- ctionis quæ sit in vena caua. Verum ille errat. Primo, quod non doceat ex qua materia fiat hoc ex- crementum: deinde quod non docere possit fieri aliquam concoctionem in vena caua. Nam cum venæ eiusdem sint naturæ, cur magis in illa, quam in alijs venis fieri coctionem dicemus? Essent er- go non solum quatuor coctiones, sed propemodum infinite. Tradit præterea Galenus libro tertio Methodi, in omni coctione alimenti resultare duo genera excrementorum, vnum crassius, alterum tenuius, & merito quidem: nam cum in rerum consistentia recipiantur solum tria, vnum quod est mediocre, aliud tenui, aliud crassum; quod est mediocre, assimilatur naturæ, quæ vt ex contrarijs ad mediocritatem peruenit, sic mediocri solum potest nutriti & conseruari; reliqua vero duo fiunt ne- cessario inutilia. Quare duo necessario, & non plura, relinquuntur ex omni coctione excremen- tum, quæ camisia tingit, & est crassum excrementum: alterum est vapor, qui per insensibilem transpirationem transpirat, & est tenuius: cuius odore permoti canes dominos suos sequuntur, & agnoscunt, & inimicos prosequuntur, ferasque venantur. Miscentur vapor ille cum aere, & vna cum eo per transpirationem trahitur in corporibus: & vt peculiaris cuiusque est natura, ita differunt inter se hæc excrements. Eodem pacto in concoctione quæ obiter in hepate resultat, humor melan- cholicus crassum excrementum, & bilis flava, tenui; in ea uero quæ fit in ventriculo, appetet cras-

Ioan. Argent. De Consultandi Rat.

H 4 sum

Actuarius scripsit

*c. 3. sed videret Galen
vnde facili & curvis
excreta in venis
et testiculae vel
etroppis secundum*